

Dnro 169/10.02.02/2025

Kaupunkisuunnittelu
kaavoitus@loviisa.fi

Asia: Lausunto Jokiniemen aurinkovoimalan osayleiskaavaluonnoksesta
Viite: Lausuntopyyntö 9.7.2025

Loviisan kaupungin ympäristönsuojelun ja rakennusvalvonnan lausunto:

Hankkeen tavoite ja kaavamääräykset:

Jokiniemen aurinkovoimalahanketta on alusta alkaen markkinoitu nk. agri-hankkeena, jonka kielteiset vaikutukset maisemalle, linnustolle ja muulle eläimistölle sekä myös kasvillisuudelle ovat tavanomaista aurinkovoimalakenttää lievemmat. Tämän mahdollistavat kaavaselostuksen ja selvitysten mukaan alueelle sijoitettavien aurinkokeräinten ominaisuudet, esimerkiksi niiden koko ja sijoittelu sekä se, että voimala-alueita ei ympäröidä aidalla.

Kun hankkeen vaikutuksia arvioidaan kaavaselostuksessa, toistuvat edellä mainitut argumentit melkein jokaisessa kohdassa. Aurinkovoimala-alueita koskevassa kaavamääräyksessä (EN-mt) kuitenkin sanotaan näin:

ENERGIANHUOLLON ALUE, JOLLA SAA HARJOITTAA MAATALOUTTA.

Alueelle saa sijoittaa aurinkopaneeleja, muuntamoita, sähkönsiirtoon tarvittavia rakenteita sekä muita aurinkovoimalan edellyttämiä rakenteita ja teknisiä verkostoja.

Määräyksessä ei mitenkään rajoiteta aurinkokeräinten tyyppiä tai sijoittelua, eikä siinä kielletä alueen aitaamista. On mahdollista, että nyt suunniteltu hanke ei syystä tai toisesta toteudu ollenkaan tai se toteutuu toisella tavoin. Jos voimaan jää luonnoksessa esitetty kaavamääräys, mahdollistaa sen sanamuoto rakentamaan alueelle täysin tavanomaisen aurinkovoimalan ja aitaamaan koko alueen. Kaavalta, kaavaselostukselta ja selvityksissä esitetyiltä vaikutusten arvioilta putoaa silloin pohja. Kaavamääräystä on tästä syystä ehdottomasti tarkennettava niin, että se velvoittaa hankkeen toteuttajaa toimimaan nyt suunnitellun mukaisesti.

Yleiset määräykset:

Yleisissä määräyksissä todetaan, että ”uudisajatuksista, kunnostusajatuksista sekä muista vesienhallintaan liittyvistä ratkaisuista tulee olla yhteydessä etukäteen ennen työn aloittamista Uudenmaan ELY-keskukseen ja Loviisan

kaupungin ympäristötoimeen”. Valtion aluehallinnon uudistuksen myötä ELY-keskukset lakkautetaan vuodenvaihteessa 2025/2026, jolloin määräyksen sisältö vanhentuu. Koska määräyksessä ilmeisesti on tarkoitus viitata vesilain 5 luvun 6 §:n velvollisuuteen tehdä ilmoitus vähäistä suuremmasta ojituksesta, on siksi selkeämpää, että määräys kirjoitetaan esimerkiksi muotoon: ”uudisojituksia, kunnostusojituksia sekä muita vesienhallintaan liittyviä ratkaisuja suunniteltaessa tulee selvittää hankkeen ilmoitusvelvollisuus vesilain valvontaviranomaiselta” tai vaihtoehtoisesti jättää määräys kokonaan pois. Ilmoitusvelvollisuus on lakisääteinen, joten sitä on turha toistaa kaavamääräyksissä.

Kaavamääräykset, jotka koskevat alueen jätevesi- ja jätehuoltoa tulee poistaa. Sellaiset kaavamääräykset, joissa suositellaan jotakin ja/tai todetaan, että voimassa olevia lakeja, asetuksia ja viranomaismääräyksiä on noudatettava, ovat lähtökohtaisesti täysin turhia ja voivat aiheuttaa väärinkäsityksiä. Kaava-alueen kaikki asuinrakennukset sijoittuvat vesiosuuskunnan vahvistetulle toiminta-alueelle, jolloin viranomaisen sovellettavaksi tulee ensisijaisesti vesihuoltolaki eikä määräyksissä mainittu ”talousjätevesiasetus”.

Kasvillisuusselvitys ja siitä tehdyt johtopäätökset

Kaavaselostuksessa perinnebiotoopit on hieman harhaanjohtavasti sijoitettu otsikon ”Maisema” alle. Perinnebiotooppien arvo määräytyy *biotoopin* biologisten arvojen ja etenkin kenttäkerroksen kasvillisuuden mukaisesti. Puustolla on myös vähäisempi merkitys (ellei kyseessä ole haka), ja puiden kaatamisen vaikutus perinnebiotooppien lajistoon on lähtökohtaisesti positiivinen toisin kuin kaavaselostuksessa annetaan ymmärtää.

Puiden kaataminen aiheuttaa kenttäkerroksen lajistossa muutoksen, kun maaperän ravinnetaso hetkellisesti nousee pienten puunjuurten lahotessa. Tästä hyötyvät maaperän ravinteisuutta indikoivat lajit muutaman vuoden ajan, ja näiden lajien lisääntyminen onkin kasvillisuusselvityksessä havaittu. On kuitenkin varsin epätodennäköistä, että uhanalaisiksi luokitellut (ja vuonna 2021 havaitut) keltamatara ja ketoneilikka sekä kellokasvit olisivat hakkuiden ja maanmuokkausten myötä täysin kadonneet kaava-alueelta. Kasvillisuusinventointi on tehty alkukesällä yhden päivän aikana ja tässä vaiheessa varsinkin ketoneilikka on vaikeasti havaittavissa. Sama koskee kellokasveja, joista esimerkiksi kissankello on alkukesällä vasta aluslehtivaiheessa. Tämä todetaan myös luontoselvityksessä. Kaavaselostuksen johtopäätös siitä, että kaikki raivatut peltosaarekkeet ovat lopullisesti menettäneet kaikki luontoarvonsa, on siis hataralla pohjalla.

On erittäin valitettavaa, että peltoalueen puustoiset saarekkeet on päätetty raivata pelloksi tilanteessa, jolloin lienee jo suunniteltu aurinkovoimalahanketta. Saarekkeet ovat maisemallisesti merkittäviä elävöittäessään peltomaisema ja lieventävät siksi osaltaan aurinkovoimalakenttien kielteisiä maisemavaikutuksia. Vähintään ne saarekkeet, jotka luontoselvityksessä on todettu kunnostamiskelpoisiksi perinnebiotooppilajiston osalta, tulee siksi rajata pois EV-mt -alueelta.

Loviisassa 22.8.2025

Asiakirja on allekirjoitettu järjestelmässä 22.8.2025

Heidi Lyytikäinen
ympäristöpäällikkö

Anne Kanervala
johtava rakennustarkastaja

Tiedoksi: Rakennus- ja ympäristölautakunta